

Q&A jodiumprofylaxe

11 maart 2016

Waarom worden jodiumtabletten verspreid?

Bij een nucleair incident kan een radioactieve wolk vrijkomen waar vaak ook radioactief jodium in zit. Dit type jodium kan zich ophopen in de schildklier. Dat verhoogt de kans op het krijgen van schildklierkanker. Jodiumtabletten bieden hiertegen bescherming. De tabletten bieden geen bescherming tegen andere radioactieve stoffen die bij een incident vrijkomen. De verhouding jodium/andere stoffen in een radioactieve wolk vorm varieert.

Aan wie worden jodiumtabletten verspreid?

Hoe jonger je bent, hoe gevoeliger je schildklier is voor schade door radioactief jodium. De schildklier van mensen boven de 40 is minder gevoelig voor radioactief jodium. De kans op het ontwikkelen van schildklierkanker door inname van radioactief jodium neemt dus af naarmate mensen ouder worden. Bovendien nemen met die leeftijd de risico's van het innemen van jodiumtabletten (allergie, schildklierfunctiestoornissen) ook toe. De tabletten worden aangeraden voor zwangere vrouwen, omdat zij daarmee besmetting van hun ongeboren kind kunnen beperken.

Hoe werkt een jodiumtablet?

Door tijdens een eventueel nucleair incident de jodiumtabletten te slikken, raakt de schildklier verzadigd met stabiel jodium. Hierdoor wordt de opname van radioactief jodium in de schildklier gestopt. Zo zorgt u ervoor dat er zo min mogelijk radioactief jodium in uw lichaam wordt opgeslagen. Dit biedt bescherming tegen het risico dat mensen op lange termijn schildklierkanker kunnen ontwikkelen.

Wanneer krijg ik de jodiumtabletten?

Dat is nog niet bekend. Minister Schippers heeft opdracht gegeven een distributieplan te maken. Hierin wordt uitgewerkt wanneer en op welke wijze de tabletten verspreid worden. Uitgangspunt is verspreiding van de tabletten nu en op het moment dat een incident plaatsvindt.

Wat wordt de nieuwe situatie?

De huidige zones worden groter en er wordt een zogenoemde 'tweede ring' toegevoegd. Het gaat hier om een 100 kilometer zone rondom een nucleair installatie. Hierin moeten kinderen tot 18 jaar en zwangeren tijdens een eventueel nucleair incident over jodiumtabletten kunnen beschikken. Dat distributieplan moet nu worden uitgewerkt. Uitgangspunt hierbij is een combinatie van predistributie en distributie tijdens een nucleair incident.

Bekijk de [kamerbrief over harmonisatie aanpak kernongevallen in Nederland en buurlanden](#) voor meer informatie over de besluitvorming over de uitbereiding van de zones rondom nucleaire installaties.

Hoeveel mensen vallen onder de grotere zones?

Op basis van schattingen moet de maatregel jodiumprofylaxe in totaal voor ongeveer 2,5 miljoen mensen worden voorbereid. Voor de eerste ring (tot 40 jaar en zwangeren) gaat het ongeveer over 270.000 mensen. In de tweede ring (tot 18 jaar en zwangeren) gaat de maatregel gelden voor ongeveer 2,2 miljoen mensen. Dit is exclusief de mensen die in de eerste ring zijn meegeteld. Tijdens een nucleair incident kunnen er natuurlijk ook bezoekers zijn en mensen niet thuis zijn. Dit wordt meegenomen in het distributieplan dat momenteel wordt uitgewerkt.

Waarom het verschil in leeftijd tussen de eerste en tweede ring?

In het geval van een mogelijk nucleair ongeval komen radioactieve stoffen vrij, waaronder radioactief jodium. In het algemeen geldt: hoe verder van de plaats van het mogelijke ongeval, hoe minder de blootstelling aan radioactieve stoffen. Kinderen tot 18 zijn het meest kwetsbaar voor radioactief jodium. Daarom geldt voor hen het grootste distributiegebied. Mensen tussen de 18 en 40 zijn minder kwetsbaar, dus zij krijgen enkel jodiumtabletten in de eerste ring om de nucleaire installatie.

Wat gaat het distributieplan kosten?

De exacte kosten rondom de distributie zijn op dit moment nog niet bekend. Dat zal afhangen van de manier waarop de distributie uiteindelijk zal worden georganiseerd. Dat wordt nu uitgewerkt.

Waarom verandert de situatie?

Landen in Europa hanteren verschillende preparatiezones voor beschermingsmaatregelen rond nucleaire installaties. Dit geldt ook voor Nederland, België en Duitsland. In deze landen staan nucleaire installaties vlakbij de grens. De gevolgen van een incident met een van deze installaties treft in veel gevallen ook het aangrenzende land. De Nederlandse overheid heeft daarom besloten dat Nederland op het moment van een stralingsincident vergelijkbare maatregelen wil kunnen treffen als België en Duitsland. De maatregelen zijn ook in lijn met de laatste internationale inzichten.

Hoe worden mensen nu beschermd als er een nucleair incident plaatsvindt?

De beschermingsmaatregelen rondom een nucleair ongeval zijn zowel in de oude als nieuwe situatie hetzelfde. Er zijn meerdere maatregelen die de overheid kan treffen om gezondheidsschade bij een nucleair ongeval te voorkomen. Belangrijke beschermingsmaatregelen zijn: evacuatie, schuilen en maatregelen voor de bescherming van de voedselketen, zoals landbouwmaatregelen. De maatregel jodiumprofylaxe is een aanvulling hierop.

Hoe effectief zijn de jodiumtabletten?

De effectiviteit van de jodiumtabletten is afhankelijk van het moment van inname in relatie tot het tijdstip van blootstelling aan de radioactieve wolk:

- Binnen 12 uur voor contact met de radioactieve wolk leidt inname van de jodiumtablet tot een maximale blokkade van de opname van radioactief jodium.
- Inname na contact met de radioactieve wolk is minder effectief. Hoe later je de tabletten inneemt, hoe minder het werkt. Na 8 uur behalen de tabletten nog ongeveer 40-60% van het effect.

Wanneer moet ik de jodiumtabletten innemen?

U hoeft nu geen jodiumtabletten in te nemen. De tabletten zijn bedoeld om in te nemen op het moment dat een nucleair incident plaatsvindt. De overheid adviseert u hierbij. Luister daarvoor naar de officiële communicatie van de overheid via de radio en televisie.